

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 26 września 2023 r.

WK-I.431.1.39.2023

**Pani
Grażyna Sikorska
Wójt Gminy Sterdyń**

**Urząd Gminy Sterdyń
ul. T. Kościuszki 6
08-320 Sterdyń**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², kontrolerzy Paulina Domagała – inspektor wojewódzki, Iwona Parys – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 30 marca do 18 kwietnia 2023 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy Sterdyń, z siedzibą przy ul. T. Kościuszki 6.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie wydawania, wymiany i unieważnienia dowodów osobistych, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 17 marca 2023 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 10 lipca 2023 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Pani Wójt wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie przyjęto 270 wniosków o wydanie dowodu osobistego, wydano 254 dowody osobiste, wpłynęło 10 zgłoszeń utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, zrealizowano 1 wniosek o udostępnienie danych w trybie jednostkowym z Rejestru

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

Dowodów Osobistych (dalej RDO) oraz 1 wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi.

Organ w ww. okresie nie wydawał decyzji odmawiających wydania dowodu osobistego, decyzji stwierdzających nieważność dowodu osobistego, decyzji odmawiających udostępnienia danych w trybie jednostkowym z Rejestru Dowodów Osobistych (dalej RDO), a także nie wydawano zaświadczeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego, zaświadczeń zawierających odpis danych przetwarzanych w RDO, zaświadczeń o zgłoszeniu zawieszenia oraz o cofnięciu zawieszenia certyfikatów zawartych w warstwie elektronicznej dowodu osobistego. W okresie kontrolowanym nie wpłynęły zawiadomienia o konieczności unieważnienia dowodu osobistego od konsula, zgłoszenia zawieszenia oraz cofnięcia zawieszenia certyfikatów zawartych w warstwie elektronicznej dowodu osobistego. Według stanu na 5 kwietnia 2023 r., 4 dowody osobiste nie zostały odebrane w okresie ponad 2 miesiące od dnia ich wydania.

Badaniu poddano: 19 wniosków o wydanie dowodu osobistego, 9 zgłoszeń utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, 1 wniosek o udostępnienie danych w trybie jednostkowym z RDO, 1 wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodami osobistymi oraz 4 przypadki nieodebrania dowodu osobistego w okresie 2 miesiące od dnia jego wydania³.

Poddane badaniu wnioski o wydanie dowodu osobistego złożone zostały przez osoby uprawnione określone w art. 25 ust. 1-3 ustawy o dowodach osobistych⁴, na formularzach zgodnych ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu⁵. Do wszystkich badanych wniosków o wydanie dowodu osobistego dołączona została fotografia, której zgodność z wymogami określonymi w art. 29 ustawy o dowodach osobistych oraz w § 6 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego – organ w każdym przypadku zbadał⁶.

Wszystkie poddane kontroli wnioski o wydanie dowodu osobistego zostały wprowadzone do RDO w dniu ich wpływu do urzędu. Wydanie na ich podstawie dowodów osobistych nastąpiło w terminie do 30 dni od dnia złożenia wniosku, zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o dowodach osobistych. We wszystkich kontrolowanych sprawach dowody osobiste odebrane

³ Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszu ustaleń kontroli nr 2, który dołączono do akt kontroli.

⁴ Ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2022 r. poz. 671, ze zm.).

⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 października 2021 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydawania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu (Dz. U. z 2021 r. poz. 1865), dalej: rozporządzenie w sprawie wzoru dowodu osobistego.

⁶ Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Wójta Gminy Sterdyń.

zostały przez uprawnione osoby w siedzibie organu kontrolowanego, w myśl regulacji zawartych w art. 30 ust. 1 – 3 ustawy o dowodach osobistych. Odbiór dowodu osobistego oraz dokumentu z kodem PUK⁷ potwierdzony został w każdym badanym przypadku na formularzu odbioru dowodu osobistego⁸ – czytelnym podpisem uprawnionej osoby, ze wskazaniem daty odbioru, zgodnie z wymogami określonymi w § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego. Formularze odbioru dowodu osobistego zawierały wszystkie wymagane dane.

Przyjęte zgłoszenia utraty dowodu osobistego były kompletne i złożone zostały na formularzu zgodnym z wzorem określonym w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego.

Dowody osobiste unieważniano w terminach określonych w art. 50 ust. 3 ustawy o dowodach osobistych oraz wprowadzono do Rejestru Dowodów Osobistych prawidłowe dane, określone w § 17 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego.

Dane z RDO w trybie jednostkowym udostępniono na pisemny wniosek, złożony na formularzu określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi⁹, nieodpłatnie, uprawnionemu podmiotowi realizującemu na podstawie ustaw szczególnych zadania publiczne, zgodnie z postanowieniami art. 72 ust. 2 pkt 2 lit. a oraz art. 73 ust. 1 ustawy o dowodach osobistych.

Udostępnienie dokumentacji związanej z dowodem osobistym nastąpiło na podstawie kompletnego wniosku, zgodnego z formularzem określonym w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie wzorów wniosków o udostępnienie danych, złożonego przez uprawniony podmiot, zwolniony z opłat zgodnie z art. 75 ust. 4 ustawy o dowodach osobistych. Dokumentacja została udostępniona zgodnie z żądaniem określonym we wniosku, spełniając wymóg określony w art. 75 ust. 1 i 2 ustawy o dowodach osobistych.

Dokumentacja związana z dowodami osobistymi przechowywana była zgodnie z regulacją określoną w art. 62 ustawy o dowodach osobistych oraz zabezpieczona

⁷ Dotyczy wniosków osób posiadających pełną albo ograniczoną zdolność do czynności prawnych.

⁸ W 18 przypadkach formularze odbioru dowodu osobistego były zgodne z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego, w 1 przypadku – formularz był nieaktualny. Zgodnie z wyjaśnieniami pisemnymi Wójta Gminy – formularze były drukowane z RDO, „*Organ gminy Sterdyń nie jest odpowiedzialny za aktualizację formularzy odbioru dowodu osobistego.*”

⁹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 października 2011 w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi (Dz. U. z 2015 poz. 1604), dalej rozporządzenie w sprawie wzorów wniosków o udostępnienie danych.

zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 43 ustawy o dokumentach publicznych¹⁰. Dokumentacja sporządzona w formie papierowej zgrupowana była w kopertach dowodowych, oznaczonych wymaganymi danymi. Nie stwierdzono braku dowodu osobistego nieodebranego w okresie powyżej 2 miesięcy od dnia jego wydania.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niewydaniu we wszystkich poddanych kontroli przypadkach zaświadczenia o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego, osobom zgłaszającym utratę dowodu osobistego. Działaniem takim naruszono wymóg art. 47 ust. 5 ustawy o dowodach osobistych, zgodnie z którym: *„Posiadaczowi dowodu osobistego, który dokonał osobistego zgłoszenia organowi gminy (...) utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, wydaje się zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego”*¹¹.

Ponadto w wyniku kontroli ustalono, że:

- a) nie odnotowano na 1 formularzu odbioru dowodu osobistego informacji o fizycznym anulowaniu i zwrocie dotychczas posiadanego dowodu osobistego, pomimo że zgodnie z art. 31 ust. 2 pkt 10 ustawy o dowodach osobistych – formularz odbioru dowodu osobistego zawiera powyższą informację¹²;
- b) anulowano 2 dowody osobiste, które utraciły ważność¹³ tylko poprzez przedziurkowanie znaku holograficznego¹⁴, pomimo że zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego – przedkładany w organie gminy *„Dowód osobisty, który utracił ważność (...) pracownik organu gminy uszkadza fizycznie przez jego przecięcie lub przedziurkowanie w taki sposób, aby uszkodzeniu uległa fotografia wraz ze znakiem holograficznym”*;

¹⁰ Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1006).

¹¹ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Sterdyń: *„We wszystkich przypadkach zgłoszenia utraty bądź uszkodzenia dowodu osobistego nie zostały wydane zaświadczenia o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego. Przyczyną braku wydania ww. zaświadczeń była zła interpretacja art. 47 ust. 5 ustawy o dowodach osobistych”*.

¹² Dotyczy potwierdzenia odbioru dowodu osobistego dokonanego na nieaktualnym formularzu. Nadmienić należy, że przedmiotowy formularz zawiera miejsce na dokonanie adnotacji urzędowych.

¹³ Dotyczy dowodów osobistych, z powodu utraty ważności których – ich posiadacz złożył poddany kontroli wniosek o wydanie dowodu osobistego.

¹⁴ Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Wójta Gminy Sterdyń – *„Brak uszkodzenia fotografii jest przeoczeniem urzędnika, które wynika z faktu, że poddane kontroli dowody osobiste wymagają przedziurkowania w dwóch miejscach w przeciwieństwie do obecnych dowodów osobistych.”*

- c) dokonano na 1 wniosku o wydanie dowodu osobistego oraz formularzu odbioru dowodu osobistego wydanego na ww. wniosek – niezgodnych ze stanem faktycznym adnotacji o zwrocie wnioskodawcy dotychczas posiadanego, anulowanego dowodu osobistego¹⁵;
- d) wygenerowano 1 formularz odbioru dowodu osobistego, przedłożony osobie, której wydano dowód celem potwierdzenia jego odbioru, z błędem literowym w imieniu i nazwisku wnioskodawcy;
- e) w poddanej kontroli odpowiedzi na wniosek o udostępnienie danych w trybie jednostkowym z RDO wskazano błędną podstawę prawną udostępnienia danych, tj. wskazano art. 63 ust. 1 ustawy o dowodach osobistych¹⁶;
- f) w poddanej kontroli odpowiedzi na wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodem osobistym wskazano błędną podstawę prawną udostępnienia dokumentacji, tj. wskazano art. 72 ustawy o dowodach osobistych¹⁷.

Ponadto stwierdzono, że na 2 poddanych kontroli wnioskach o wydanie dowodu osobistego osoba ubiegająca się o wydanie dowodu osobistego złożyła podpis wykraczający poza ramkę pola przeznaczonego na podpis, pomimo że zgodnie z zamieszczonym w formularzu wniosku pouczeniem – podpis nie może dotykać ani przecinać ramki¹⁸, zaś na 1 wniosku o wydanie dowodu osobistego – podpis złożyła osoba, która nie ukończyła 12. roku życia¹⁹, pomimo że zgodnie z art. 28 pkt. 11a „*Wniosek o wydanie dowodu osobistego zawiera (...) własnoręczny podpis osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego, która ukończyła 12. rok życia (...)*”. Ponadto osoba ta złożyła także podpis – obok podpisu rodzica – jako osoba

¹⁵ Z adnotacji na wniosku o wydanie dowodu osobistego złożonym 23.05.2022 r. wynika, że anulowany dowód osobisty został zwrócony wnioskodawcy, pomimo że znajduje się on w kopercie dowodowej. Zgodnie z adnotacją dokonaną na formularzu odbioru dowodu osobistego wydanego w związku z ww. wnioskiem – został on złożony „do koperty dowodowej dnia 23.05.2022 r.”, przy czym jednocześnie zaznaczono opcję „Anulowano i zwrócono dotychczas posiadany dowód” zamiast opcji „Anulowano dotychczas posiadany dowód”.

¹⁶ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Sterdyń: „(...) w odpowiedzi na wniosek Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego, organ omyłkowo wskazał podstawę prawną art. 63 ust. 1 ustawy o dowodach osobistych, podczas gdy poprawną podstawą prawną jest art. 72 ustawy o dowodach osobistych”.

¹⁷ Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Wójta Gminy Sterdyń: „(...) w udzielonej odpowiedzi na wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodem osobistym omyłkowo wskazano jako podstawę prawną art. 72 ustawy o dowodach osobistych, podczas gdy poprawną podstawę prawną stanowi art. 75 wyżej wymienionej ustawy”.

¹⁸ Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Wójta Gminy Sterdyń: „Wnioski osób ubiegających się o dowodów osobisty, których podpis przecinał ramkę wyznaczonego pola, zostały przyjęte, ponieważ w ocenie organu skan wskazanych podpisów nie wpłynął na ich czytelność i jakość. We wszystkich przypadkach dowody osobistego zostały wyprodukowane i odebrane przez wnioskodawców.”.

¹⁹ Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Wójta Gminy Sterdyń: „Wniosek o wydanie dowodu osobistego, na którym złożyła podpis osoba poniżej 12 roku życia, został przyjęty przez organ, ponieważ system uniemożliwia zeskanowanie takiego podpisu i tym samym zamieszczenie go na dowodzie osobistym. W ocenie organu ten element (podpis) nie wpływa na konieczność powtórnego złożenia wniosku.”.

odbierająca dowód osobisty²⁰, pomimo że zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy o dowodach osobistych – dowód osobisty osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych odbiera rodzic albo opiekun.

Przedstawiając powyższe, informuję, że realizację zadania z zakresu wydawania, wymiany i unieważniania dowodów osobistych, ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Przedstawiając powyższe ustalenia, zobowiązuję Panią Wójt do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do wydawania zaświadczeń o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego, osobom zgłaszającym utratę dowodu osobistego, zgodnie z wymogiem określonym w art. 47 ust. 5 ustawy o dowodach osobistych.

Ponadto zwracam uwagę na konieczność:

- odnotowywania na formularzach odbioru dowodu osobistego informacji o fizycznym anulowaniu i zwrocie dotychczas posiadanego dowodu osobistego, zgodnie z wymogiem określonym w art. 31 ust. 2 pkt 10 ustawy o dowodach osobistych;
- anulowania dowodów osobistych, które utraciły ważność w sposób zgodny z wymogami określonymi w § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wzoru dowodu osobistego;
- dokonywania zgodnych ze stanem faktycznym adnotacji o zwrocie wnioskodawcy dotychczas posiadanego, anulowanego dowodu osobistego na wnioskach o wydanie dowodu osobistego oraz formularzach odbioru dowodu osobistego;
- weryfikacji poprawności danych wprowadzonych do formularza odbioru dowodu osobistego – przed jego wygenerowaniem;
- wskazywania prawidłowej podstawy prawnej w odpowiedziach na wniosek o udostępnienie danych w trybie jednostkowym z RDO oraz odpowiedziach na wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodem osobistym;

²⁰ Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Wójta Gminy Sterdyń: „Organ gminy potwierdza obecność przy odbiorze dowodu osobistego osoby, która ukończyła 5 rok życia i nie ukończyła 12 roku życia, jeżeli ta osoba nie była obecna przy składaniu wniosku w siedzibie organu gminy. Podpis wskazanej osoby na formularzu odbioru dowodu osobistego dla organu gminy jest powyższym potwierdzeniem.”. Odnosząc się do powyższych wyjaśnień wskazać należy, że zgodnie z adnotacją dokonaną na wniosku o wydanie dowodu osobistego dla ww. osoby – była ona obecna przy składaniu wniosku. Nadmienić też należy, że formularz odbioru dowodu osobistego zawiera wyznaczone miejsce do dokonywania wszelkich adnotacji przez organ wydający dowód osobisty.

- weryfikacji poprawności składania na wnioskach o wydanie dowodu osobistego podpisu przez osoby ubiegające się o wydanie dowodu osobistego oraz informowania osób składających wnioski o wydanie dowodu osobistego w imieniu osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych o zasadach podpisywania wniosku i odbioru dowodu osobistego określonych w art. 28 pkt. 11a i art. 30 ust. 2 ustawy o dowodach osobistych.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Panią Wójt na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zalecenia, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Proszę o udzielenie powyższej informacji za pośrednictwem platformy ePUAP.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/